

Miten kasvukuntoa kehitetään?

Tuomas Mattila
Yliopistotutkija
Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti
3.4.2019

Yleinen kasvukunnon kehittäminen

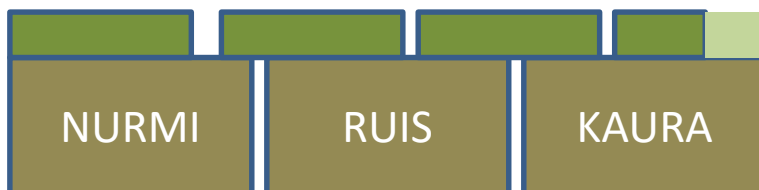
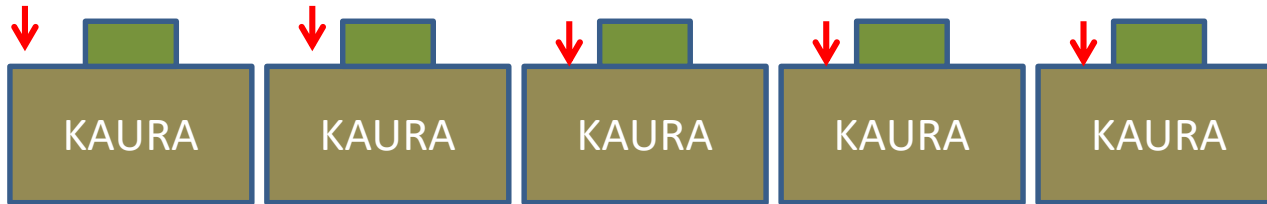
1. Karikepeite suojaamaan maan pintaa
2. Häiriöt minimiin
3. Kasvidiversiteetti
4. Jatkuva, elävä juuristo
5. Eläinten integrointi viljelyyn

The infographic features the SFA (Soil Fertility Association) logo at the top, which includes a circular emblem with 'sfa' and a stylized leaf. Below the logo, the title 'SOIL HEALTH PRINCIPLES' is written in large, white, bold letters. Underneath the title, a list of five principles is provided in white text on a dark brown background.

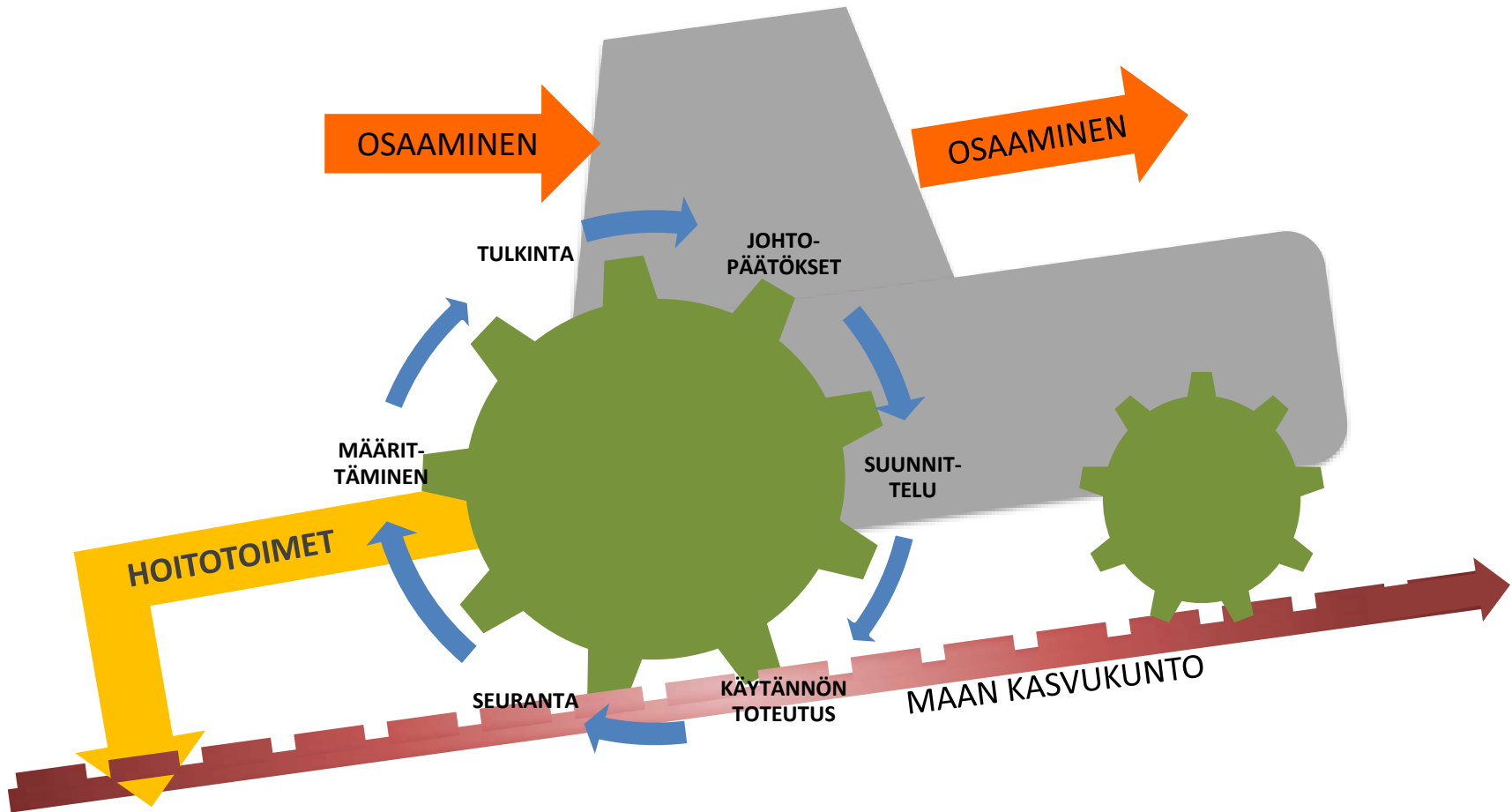
SOIL HEALTH PRINCIPLES

1. Keep the soil covered
2. Minimize soil disturbance
3. Increase crop diversity
4. Keep living roots in the soil
5. Integrate livestock

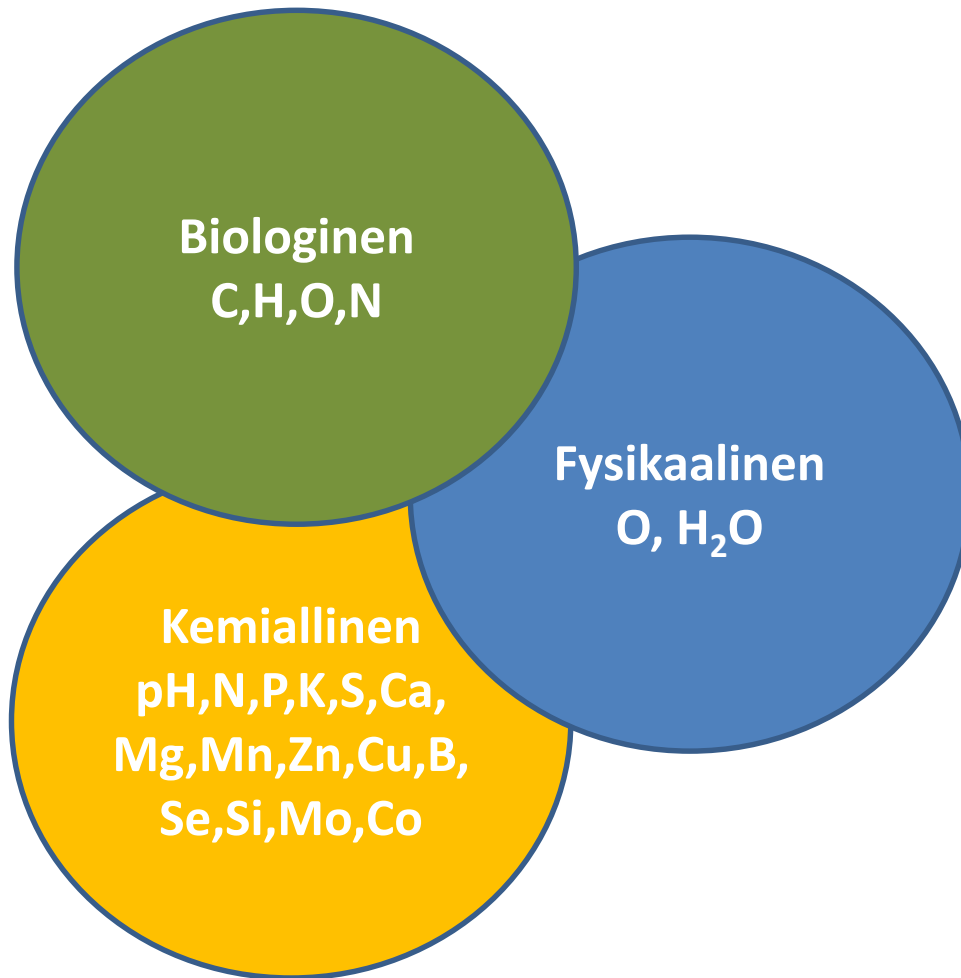
Viljelykierron monipuolistaminen

Systemaattinen kehittäminen lähtee lohkon tilanteen kartoituksesta

Maan kasvukunnon osatekijät

- Mikä lohkolla on pielessä?
- Miten sitä voi mitata?
- Millä seurataan kehitystä?
- Millä korjataan?

Koelohkot

- Varsinais-Suomi: tiivistyneitä savimaita
  - He: LUOMU siementuotantoa, ongelmia peltokortteen kanssa
  - Hy: minimimuokkausta ja kevätiljan viljelyä, märkä lohko
  - Ju: minimimuokkausta ja kevätiljan viljelyä, siirtymä LUOMUun

Kuva: Jukka Rajala

Koelohkot

- Satakunta: Erikoiskasvintuotantoa
  - Kä: sipulintuotantoa, koelohkona uusi pelto, hapan, rakenteeton, ”ravinteet punaisella”
  - Lu: Avomaan tuotantoa hietamaalla, alhainen multavuus, alhainen vedenpidätyskyky, helposti tiivistyvä

Kuva: Jukka Rajala

Koelohkot

- Etelä-Pohjanmaa: Erilaisia hieta- ja turvemaita
  - Ha: rakenteeltaan helposti luhistuva, heikosti vettä läpäisevä turvemaa, **LUOMU**viljely
  - Pa: **LUOMU**perunantuotantoa hietamaalla, vesitalousongelmia, tiivistynyt
  - Sa: minimimuokkausta, kevätiljanviljelyä, kananlantaa, heikkorakenteinen hiesumaa

Kuva: Jukka Rajala

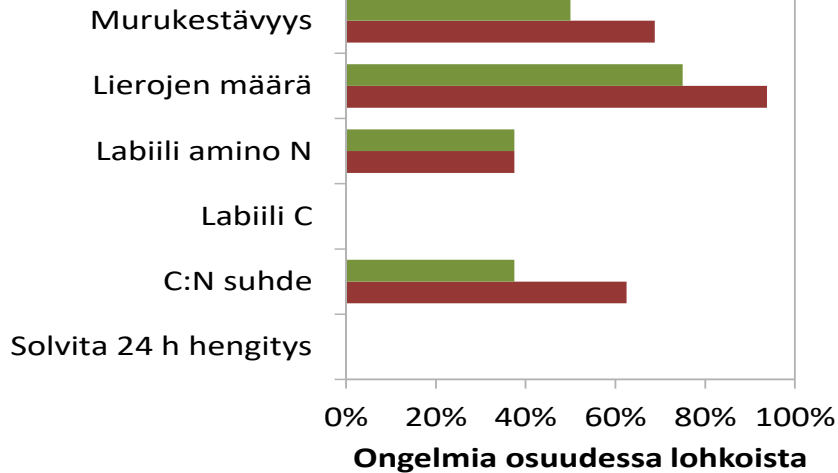

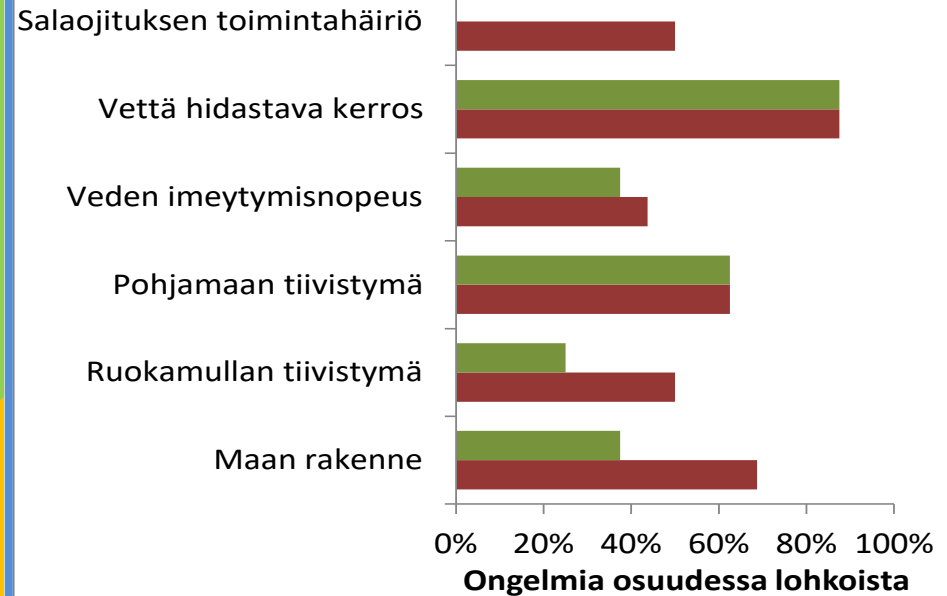
Tunnistettut ongelmat

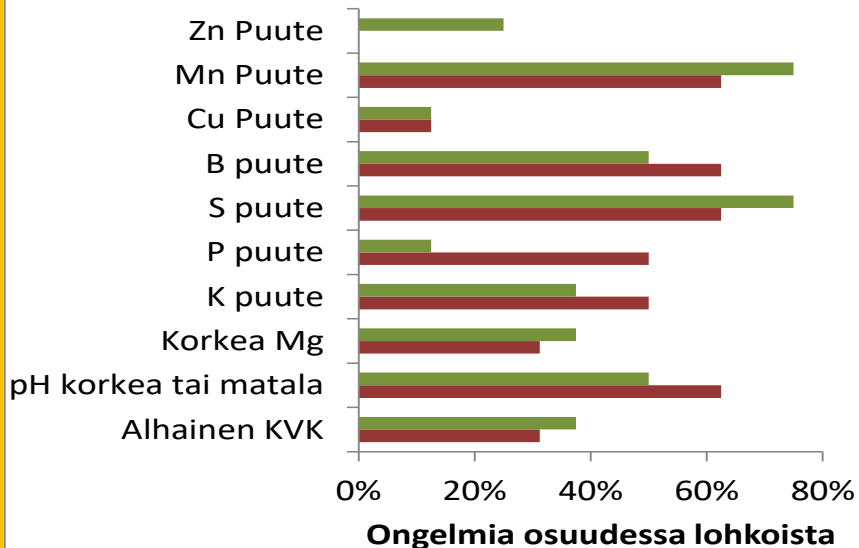
Biologiset

Fysikaaliset

Kemialliset

Punainen = koelohko

Vihreä = hyväkasvuinen verrannelohko

[Mattila ym: Mistä ja miten tunnistaa maan hyvän kasvukunnon? HY, Rurialia-instituutti. Raportteja 171. 2017.](#)

Kokeillut ratkaisut

- Kalkitus: sammutettu kalkki
- Kipsi: Yara & **luonnonkipsi**
- Ammoniumsulfaatti
- Mangaanisulfaatti siemenen pintaan
- **Lannoiteboraatti**
- Kaliumsulfaatti
- Kananlanta
- Naudanlanta
- **Syväkuohkeutus**
- Pikakesanto kultivaattorilla
- Monilajiset viherlannoitusnurmet
- Biotiitti
- Biohiili
- Myyräojitus
- **Ojien kunnostus**
- Pellon tasaus
- Täydennyslannoitus
- Vetoletkulevitys
- Pintajännityksen poistajat

Miten mitattiin edistymistä?

	Biologia	Fysiikka	Kemia
He	Mikrobiaktiivisuus, typpivaranto, hiili	Rakenne, veden imeytyminen, tiivis kerros	P, B, kationit,
Hy	Mikrobiaktiivisuus, typpivaranto, lierot	Rakenne, veden imeytyminen, tiivis kerros	P, Mn, kationit
Ju	Mikrobiaktiivisuus, typpivaranto, lierot	Rakenne, veden imeytyminen, tiivis kerros	P, S, kationit
Kä	Mikrobiaktiivisuus, typpivaranto, hiili	Murukestävyys, veden imeytyminen	pH, P, kationit
Lu	Mikrobiaktiivisuus, typpivaranto, C:N	Rakenne, murukestävyys	KVK, B, P
Ha	Mikrobiaktiivisuus, typpivaranto, hiili	Rakenne, veden imeytyminen, murukestävyys	P, K, B
Pa	Mikrobiaktiivisuus, typpivaranto, hiili	Rakenne, veden imeytyminen, murukestävyys	KVK, K, B
Sa	Mikrobiaktiivisuus, typpivaranto, C:N	Rakenne, veden imeytyminen, murukestävyys	pH, P, Mn

Ju – tiivistynyt savimaa

2015

Kuva: Jukka Rajala 2.12.2015

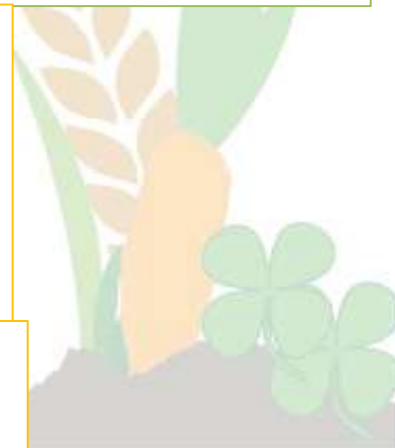
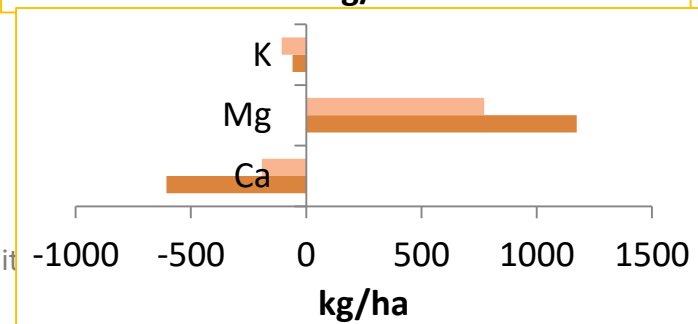
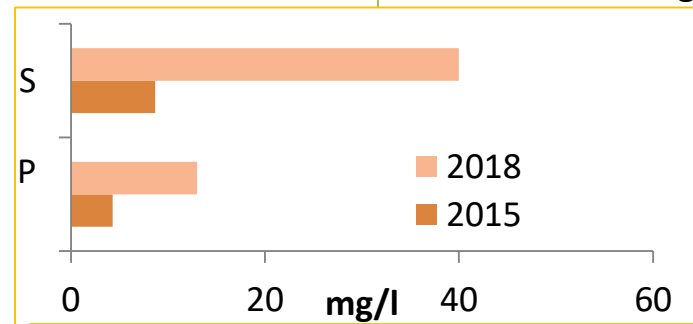
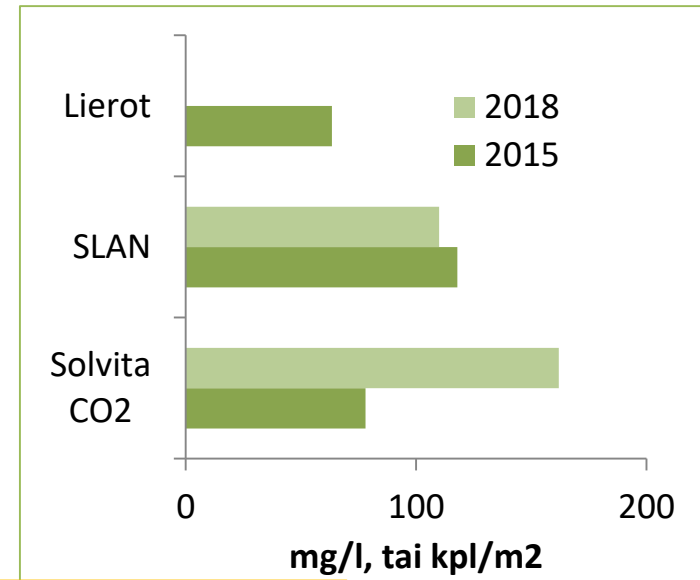
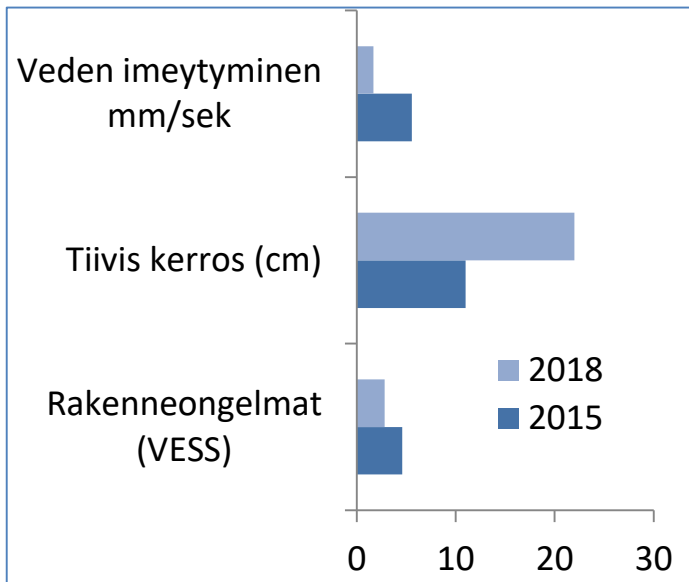
P-luku
4,3
mg/l

2018

Kuva: Jukka Rajala 2.7.2018

Ju – tiivistynyt savimaa

Uudelleentivistymisriski

JU: aluskasvin kylvö Rapid-kylvökoneella toukokuun alussa

JU 1 3.7.2017

Ruisvirna+Kipsi+Jankkurointi+syysvehnä

JU 0 3.7.2017

Muokkausretikka+Kipsi+syysvehnä

Uudelleentivistynyt pintakerros

Ju - Mitä opittiin?

- Monilajinen maanparannuskasvusto + syväkuohkeutus + syysvilja toimii
- Kipsi korjaa Ca:Mg suhdetta
- Maa on herkkä uudelleentiivistymiselle
- Tiivis savimaa vaatii tiheän ja hyvin sorastetun salaojituksen
- Pinnanmuotoilu
- => Syysviljan viljely mahdolliseksi

Kuva: Jukka Rajala 2.7.2017

Kuivatuksen puutteita Hy-lohkolla

Märkää
19.4.2018

- Vedenläpäisykyky heikko
  - Pellon märkyypden sieto heikko
- => Pohjavesi nousee ruokamultakerrokseen

Pohjavesi korkealla
23.11.2015

Leväkasvustoa
19.4.2018

Kuvat Jukka Rajala

Hy –lohkolla salaojitus 1965 ja kunnostus

Kuvat: Jukka Rajala

- Kokooja ja osa imuista huuhdeltu – olivat kunnossa
- Yläpuolen lohkon laskuaukko etsitty ja kaivettu esiin 40 cm syvyydestä ja toimivaksi
- Laskuoja, välioja ja reunaojat perattu
- Painanteita tasattu

Rakenne määrittää kuivatustehon

Tiiviillä lohkoilla nyk salaojituksen kuivatusteho ei ole riittävä (50 % OSMO-koelohkoista). Tarvitaan tehokkaampi kuivatus
Toiset imuojat väliin
=> kuivatusteho 3,5x
=>4,9 mm:iin/vrk
Muut kuivatusta parantavat toimet tarpeen, jotta kuivatusteho saadaan tavoitteen mukaiseksi (8,6 mm/vrk)

=>Tavanomainen täydennysojitus ei riitä

Vaikutukset Hy 2017

HY 1 4.7.2017

2016: Ruisvirna+Jankkuroitu+Kipsi

HY 0 4.7.2017

2016: Ruisvirna

Syysvehnä
menestyi hyvin
Rakenne parani

Syysvehnä ei
menestynyt
Rakenne
ei parantunut

Tuloksia Hy-lohko

- Rakenne parantunut
  - Maataparantavilla kasveilla, syväkuohkeutuksella ja kipsillä saatiin parannettua ruokamultakerroksen rakennetta
  - Syväkuohkeutus 25-30 cm syvyyteen paransi pohjamaan yläosan rakennetta
- Jatkossa
  - => **Kuivatus saatava hyväksi = Perusongelma**
  - => Sen jälkeen rakenne vielä paremmaksi ruokamultakerroksessa ja pohjamaassa

Syysviljan viljely mahdolliseksi

Kuvat: Jukka Rajala 27.7.2017

Pa-tiivistynyt perunapelto

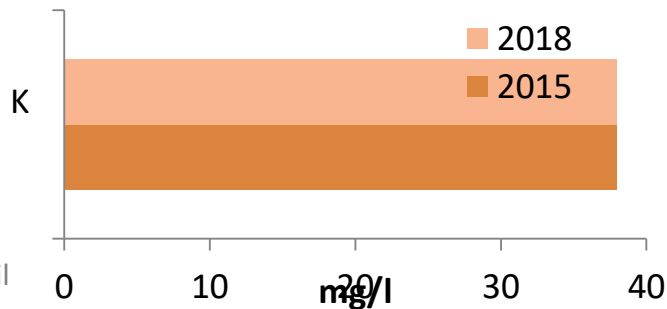
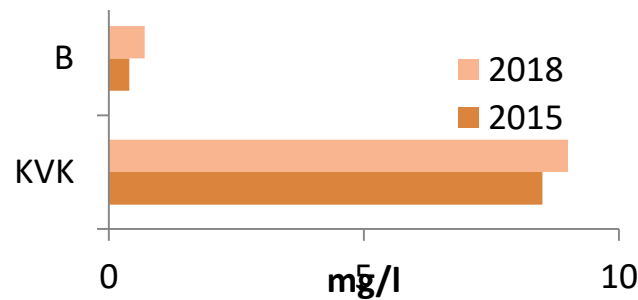
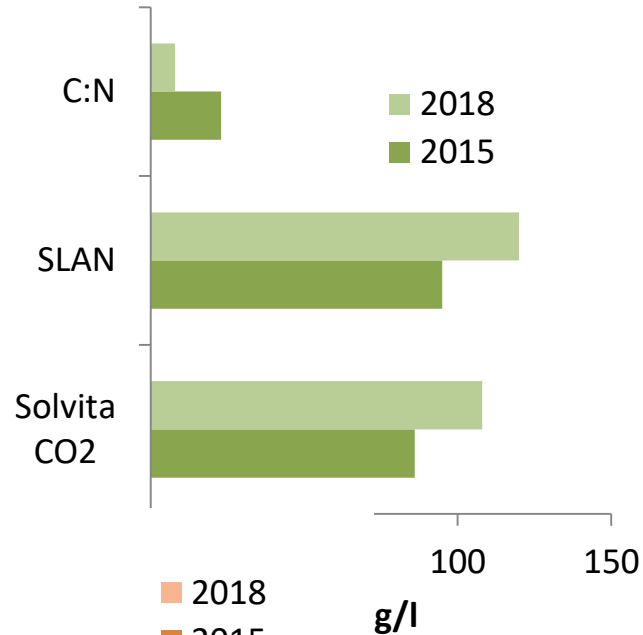
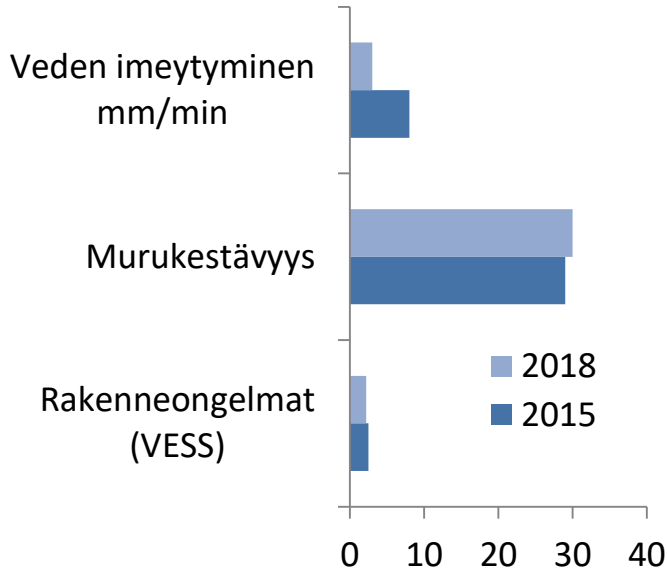
Kuvat: Jukka Rajala 19.11.2015

P-luku
36
mg/l

Kuva: Veera Manka 17.7.2018

Pa-tiivistynyt perunapello

Rakenteen ja vesitalouden hallinta haasteellista Pa 2017, HHT

PaK 19.9.2017

PaO 19.9.2017

Satoero suuri
Resurssi-
tehokkuudessa
suuri ero

=>Kuivatus!

Kuvat Jukka Rajala

Pa - Mitä opittiin?

- Salaojajärjestelmän huolto on tärkeää, myös kaivot, alitukset, jne.
- Maan riittävä läpäisevyys tärkeä
- Pintavesien hallinta on haastavaa, pinnanmuodot, vaonpohjan kuohkeutus
- Boorilannoitus toimii useimmilla pelloilla
- Siirtymä nurmesta viljaan ja perunaan heikentää veden imeytymistä ja rakennetta, mutta voi kiihdyttää mikrobiaktiivisuutta

Kuva: Jukka Rajala 19.9.2017

Sa – pintatiivistynyt hiesumaa

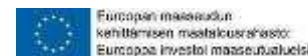

- Toimet:
  - 2016 ammoniumsulfaatti + boori + nurmen-siemen
  - 2017 nurmi + syväkuohkeutus + kipsi + lanaus
  - 2018 ruis

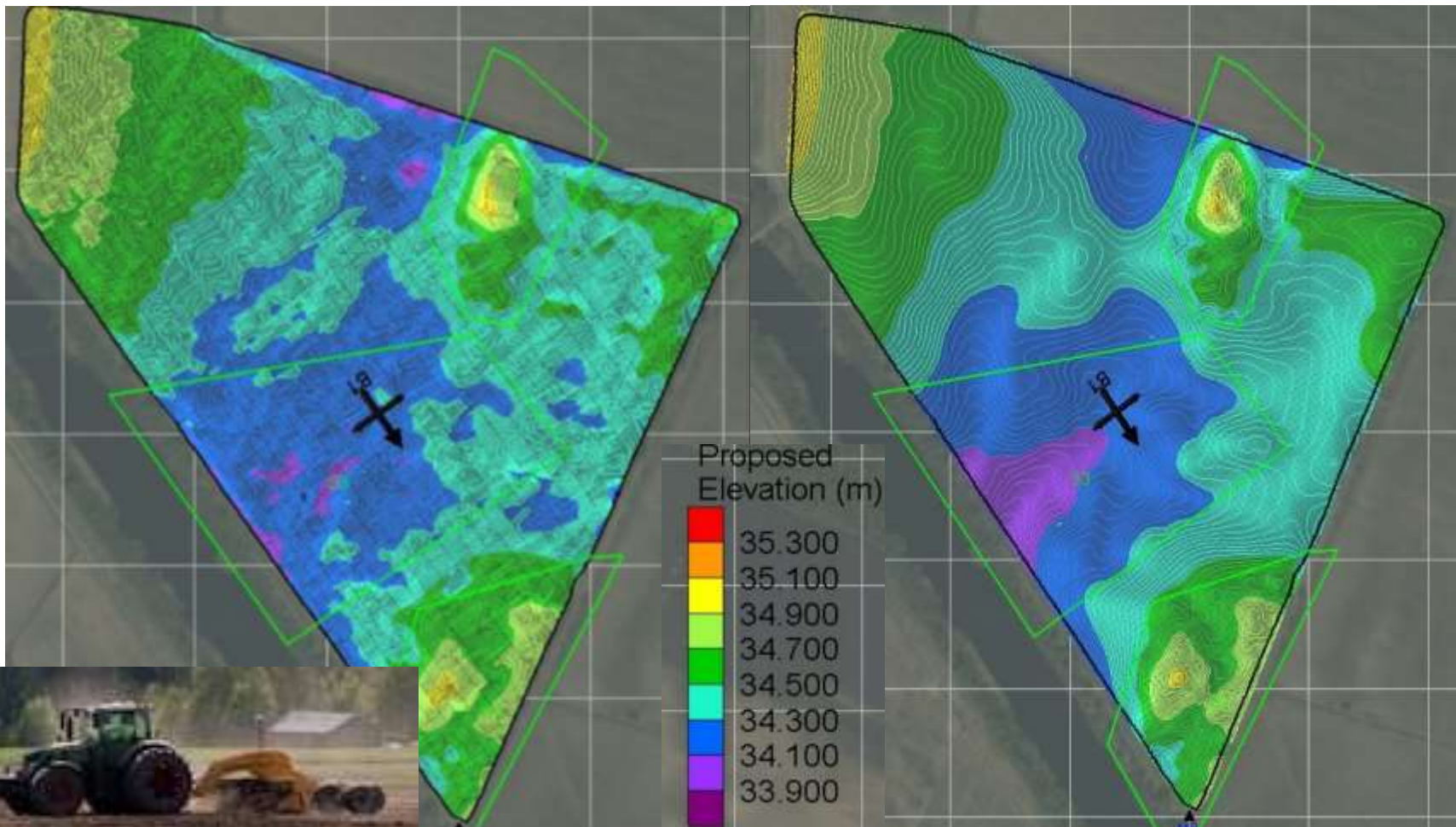

P-luku
35
mg/l

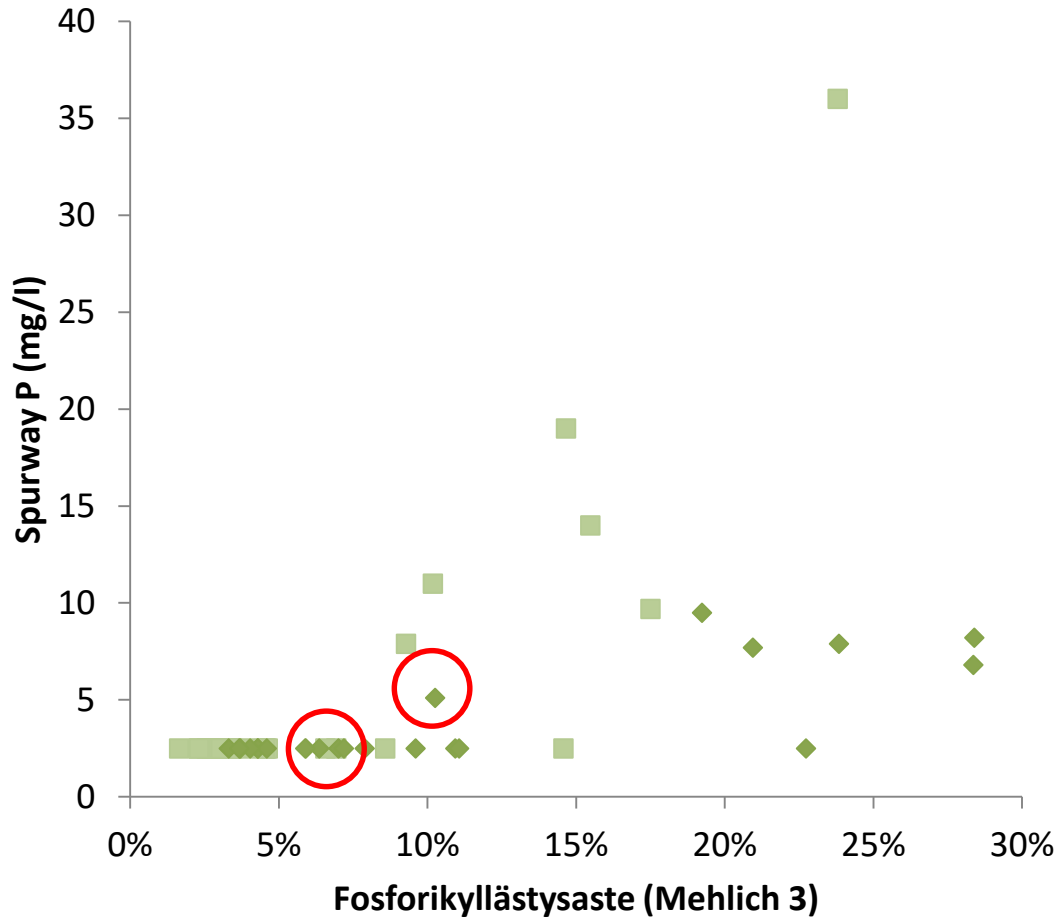
Kuvat: Jukka Rajala 15.11.2015, 21.6.2016 ja 17.7.2018

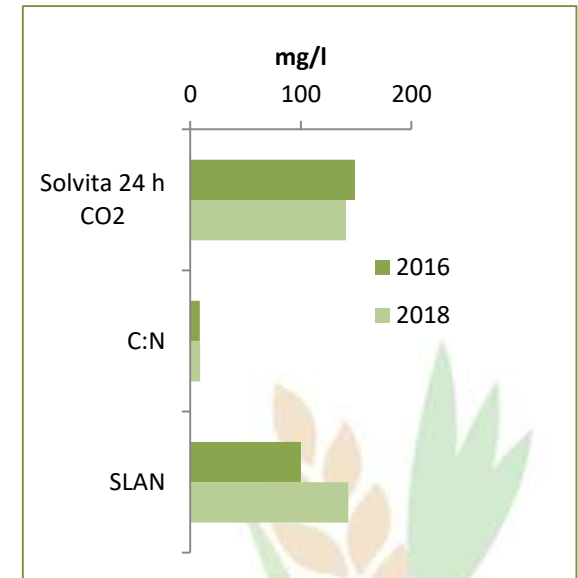
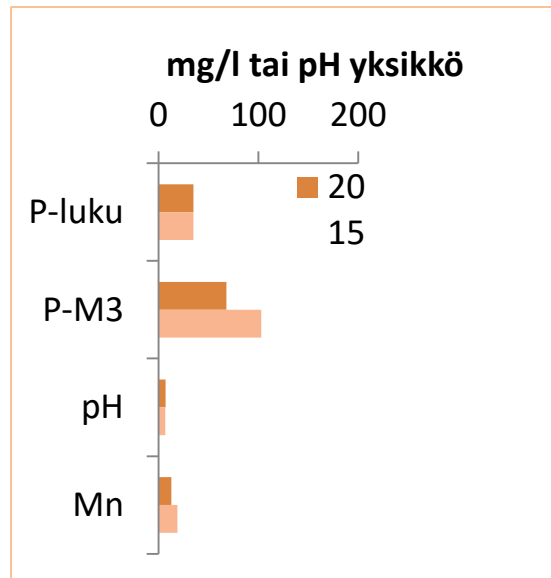
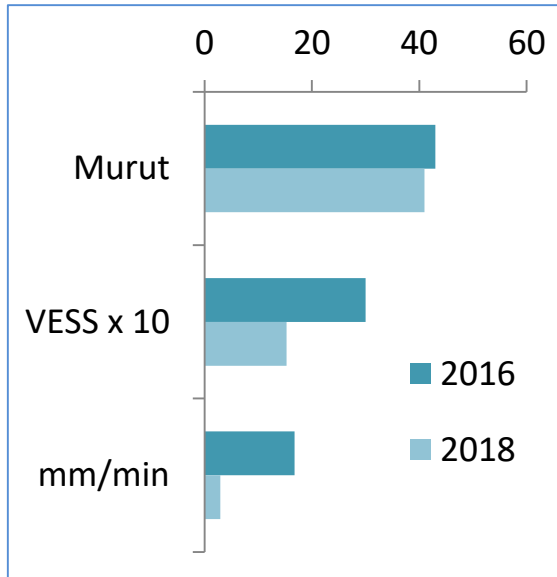
Laserlanaus

Muutokset

Vähän mitattavaa muutosta

Suuri muutos viljeltävyydessä

- Ei saatu korjattua maan korkeaa fosforisaturaatiota...
  - Ju lohkoon verrattuna 700 kg enemmän varastofosforia pintamaassa
- Saatiin korjattua rakenne ja vesitalous, mahdollistaa syysviljojen ja nurmien viljelyn

Kuva: Jukka Rajala 17.7.2018

Miten kasvukuntoa kehitetään?

- Perusasiat ensin
  - Kuivatus
  - Tiivistymisriskit
  - Viljelykierto
- Hyviä seurantavälineitä
  - Viljavuusanalyysi
  - Mikrobiaktiivisuus
  - Murukestävyys
  - Lapiodiagnoosi
- Tee kokeita, seuraa mitä tapahtuu, varaudu yllätyksiin

Analyysitulokset				mg/l		
Lohko	Maalaji	Multavuu	pH	Ca	Mg	K
Luoma	HtMr	vm	5,6	336	40	75
Haavisto	Hht	rm	6,7	2280	44	110
Joenranta	HeS	rm	7,0	3700	890	200
Poikaro	HtS	rm	6,3	4200	1200	330

Kuvat: Jukka Rajala

Ei tehdä yksin...

Luennot & webinaarit
Lehtiartikkelit
Oppaat
Raportit
Laskurit

Viljelijäesimerkit

Kuva: Jukka Rajala

Kuva: Jukka Rajala

Kuva: Jaana Ravander

Peltopäivät
Julkiset mittaus
Peltokokeet

Mallia yhteistyöhön Yhdysvalloista

<https://agriflife.org/od/what-is-an-extension-education-program/>

Lisätietoja

<https://maan-kasvukunto.fi> > Tutkimusraportit

RAPORTTEJA 171

MISTÄ JA MITEN TUNNISTAA MAAN HYVÄN KASVUKUNNON?
HAVAINTOJA KAHDOKSALTA TILALTA VARSINAIS-SUOMESTA, SATAKUNNASTA JA ETELÄ-POHJANMAALTA
TUOMAS J. MATTELA JA JUKKA RAJALA

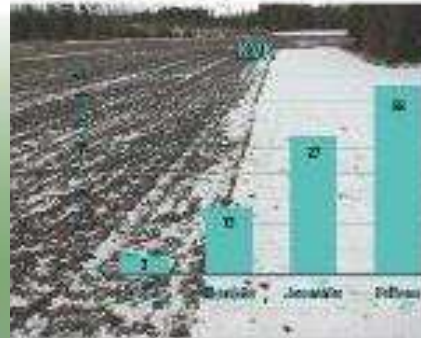
RAPORTTEJA 175

MITEN VÄLTÄN MAAN HAITALLISEN TIIVISTYMISEN MAATALOUSRENKaidEN AVULLA?
TAKHAAS J. MATTELA, M. KESÄ RÄJÄLÄ

RAPORTTEJA 179

KATIONINVAIHTOKAPASITEETIN MÄÄRITYS JA KÄYTTÖ VILJAVUUSANALYYSIN TULKINNASSA
TUOMAS J. MATTELA JA JUKKA RAJALA

RAPORTTEJA 192

KIPSI MAANPARANNUSAINEENA - HYÖDYT JA HAITAT MAAN KASVUKUNNOLLE
TUOMAS J. MATTELA, VEERA HANKA JA JUKKA RAJALA

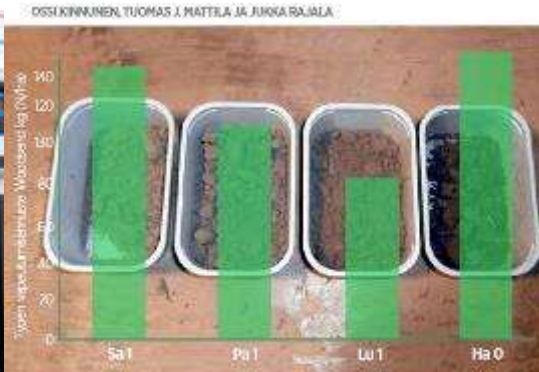
RAPORTTEJA 185

PIKAMENETELMÄT KASVIN RAVINNETILAN KUVAAJANA
TUOMAS J. MATTELA, VEERA HANKA JA JUKKA RAJALA

RAPORTTEJA 188

UUSIA MENETELMIÄ MAAPERÄSTÄ VAPAUTUVAN TYPEN MÄÄRÄN ARVIOINTIIN
OSI KINKKINEN, TUOMAS J. MATTELA JA JUKKA RAJALA

RAPORTTEJA 189

UUSIA MAAN KASVUKUNTOA KEHITETÄÄN? KUNTO JA KAHDOKSALTA TILALTA VARSINAIS-SUOMESTA, SATAKUNNASTA JA ETELÄ-POHJANMAALTA
J. J. MATTELA, VEERA HANKA, JUKKA RAJALA, HEIKKO A. JOSEFINEN, JOOKAKALLIO JA MARJA TUONONEN

MURUKESTÄVYYS MAAN KASVUKUNNON MITTARINA
JIRANA RAVINDER, TUOMAS J. MATTELA JA JUKKA RAJALA

Kiitos!

Kuva: Jukka Rajala

<https://maan-kasvukunto.fi>